

Sanat VE HÂTİRAT

Tam 55 yıldır basında hizmet ediyorum. Yetmiş ya-
kın kitabım da var. İyi, kö-
tü bir şeyler yaptım ki bu ra-
kama ermişim. Okuyucularına
minnettarım. Fakat yazılarımı ve
düşüncelerimi beğenenler beğenir,
meğneniyenler beğenmez, buna
karışmaya hakkım yok. Yalnız
küstahlığa tahammülüm yetmez.
Bunun misali ile bir kere daha
kârsılaştım. Bir gazetede tiyatro
eleştirmeni geçinen ve yüksek per-
deden Şehir Tiyatrosunu batıran,
özel tiyatroların da en berbat pi-
yeslerini bile göklere çıkaran Ha-
yati Asilyazıcı isimli bir acalıp
kimsedir bu! Neden gocunuyor an-
lıyamıyorum. Menfaatine dokunan
mı var? Ben buyum, o da odur,
bunu böylece kafasına koyması
lâzım. Sanırsınız, büyük eserler
sahibi bir dehadır? Halbuki boş
ambar. Bu gidikle dolacağı da yok.

Benim için diyor ki: «Halit Fah-
ri Ozansoy gibi, iki tarafa oynayan
eleştirmenler bugünkü Şehir Tiyat-
rosunu göklere çıkarabiliyorlar. Doğ-
rusu piskin bir davranış. Sanatın
politikasını yapanların düdü ve
bugünü ne güzel gün ışığına çıkar-
yor.»

Hey Allahım! Şu lâfa bakın!
Ben politika yapıyordum, hem
iki yana yönelerek. Birincisi Şe-
hir Tiyatrosu, onu anladık, öbür
taraf neresi? Ben ömrümce ortada
yürümüşümdür, kendisi hangi ta-
rafa mekik atıyor? Şehir Tiyatrosu-
nu hem aklımla, hem hissimle
severim, benim sanat yuvamdır o-
rası. Baykuş, Sönen Kandiller, Ne-
dim, On Yılın Destanı o sahne-
de oynandı. Bu, hissi bağlılığım-
dır. Sonra bu Şehir Tiyatrosu ell
bir yılı dolduran sanat gücünde
Türk Tiyatrosu tarihinde en bü-
yük ve en çağdaş rolü oynamıştır.
Bugünü doğuran sahne ışığıdır ve
bu ışık her zaman parlıyacaktır.
Bu, ikinci hakikat ve aklımla
bağlandığım cephel

Gelelim «fikirci eskimiş» ol-
mama! A efendi, ne saçma-
lıyorsun? Benim fikirci ge-
rilliğime ne de kolay hüküm ver-
yorsun? Bir kendine bak, bir de
bana. Terazide hangimiz ağır ba-
sarız?

Şimdi sana soruyorum: Modern
tiyatro hakkında ne okudun, ne
biliyorsun? Kitaplığında yabancı
dilden kaç piyes, kaç tiyatro tet-
kiki var? Bol keseden atmakla ol-
maz. Bizim sahnelerde oynanan
tercüme piyesleri görmekle tiyat-
ro bilgini kesilmek ne kolaymış
meğer! Ama içinizde böyleleri
çok!

Şimdi, dostum, sana, evimde ya-
zı odamdaki kitaplıklardaki Fran-
sızca kitapların küçük bir listesini
sunacağım. Bunlar yalnız modern
tiyatroya dair eserlerdir ve se-
nin hor gördüğün sevgili Şehir Ti-
yatroma bütün gönlümle bağışla-
dığım 1800 kadar her cesit kitap-
lar bu listenin dışındadır.

İşte yazı odamdaki üç büyük
kitaplarda hepsi ciltli olarak sıra-
lanmış eserler. Ciltli olmaları ki-
taba hürmetimden. Eminim, bu
piyes yazarlarından çoğunun is-
mini bile işitmemişsinizdir. Göre-
ceksin ki, ben, modern tiyatrosu-
nun içinde tam bir ilgi ile bu
kitaplara serilmişim. Ne ise, ge-
gelim listeye:

CİTLİ VE LUKS BÜYÜK ESERLER

PARİS - THEATRE dergisi: 20
yıldır aboneli olduğum ve bu a-
boneli devam etmekte olan, eksik-
siz 1 numaradan 243. numaraya
kadar.

Conferancia dergisi: 21 cilt. (Bi-
rinci Cihan Savaşından evvel ve
sonraki yılların 40 cildi Şehir Ti-
yatrosundadır).

Dictionnaire des auteurs: (2
cilt).

Dictionnaire des Oeuvres: (3
cilt).

Encyclopédie du théâtre contem-
poraine: 2. cilt.

Théâtre de France: 3 cilt.
Le théâtre politique (Erwin Pis-
cator)
L'Art du Théâtre (Jacques Robi-
chez)
Le théâtre tragique (Jacques Ro-
bichez)
Réflexion sur le théâtre (J. -
Louis Barrault)
Sur le théâtre (J. L. - Bar-
rault)
Les théâtres d'Asie (Jean Jac-
quot)

Şimdi kitapların büyük, küçük,
lüks veya değil, farkını bırakarak
sadece isimlerini yazacağım. Pi-
yeslerde yazar isimlerini de:

Le théâtre moderne, hommes et
tendances. - Le symbolisme au
théâtre. - Le théâtre de tradi-
tion populaire. - Vie de l'Art thé-
âtrale. - L'Avenir du théâtre. -
Le théâtre Américain - Les con-
fessions. - Shakespeare, par lui
même. - Le théâtre Nègre Afri-
cain. - Histoire du théâtre russe. -
Le théâtre de Luigi Pirandello. -
Ionesco dramaturge. - Genet (é-
tude.) - Je choisis mon théâtre -
Théâtre populaire (6 fasikül.) -
Le théâtre d'aujourd'hui de Ajus-
qu'a Z. (en yeni bir eser.) - Le
théâtre Algérien.

PIYESLER
Genousie (René de Obaldia.) -
Meurtre dans la Cathédrale (T. S.
Eliot.) - Théâtre interdit (Alfred
Fabre-Luc'dan bir ciltte üç pi-

yes.) - Une litre perdu (Ion Lu-
ca Caragiale.)

Auriberti'den 8 cilt (içlerinde
24 piyes.) - Bertolt Brecht'ten 10
cilt (içlerinde 32 piyes.) - Eugène
Ionesco'dan 4 cilt (içlerinde 25 pi-
yes.) - Michel Minaver'den 2 cilt -
Diego Fabri'den 1 cilt (içinde 3
piyes) - Genet'den 1 piyes. -
François Billeldoux'dan 1 cilt (i-
çinde 4 piyes.) - Arrabal'dan 3
cilt (içinde 13 piyes.) - Armand
Gatti'den 3 cilt (içinde 6 piyes.) -

Halit Fahri OZANSOY

Arthur Adamov'dan 4 cilt (içlerin-
de 10 piyes.) - Samuel Beckett'den
6 cilt (içlerinde 11 piyes.) -
Gilbert Cesbron'dan 2 cilt (içle-
rinde 6 piyes.)

Daha sayayım mı? Belki bu
liste üzerine yazarlarının
isimlerini bile bugün ben-
den öğrendikleriniz vardır. Avant-
garde piyesleri okuyan bir eleştir-
menin artık eskî fikirli olamıya-
cağına sizin de inanmanız - hiç
değilse bu kadarı - bir haksever-
lik olmaz mı?

Bay Asilyazıcı! Ben 46 yıl lise-
lerde edebiyat öğretmenliği yap-
tım. Bu hizmetimle her şeyden
ziyade bir şeref duyuyorum. Genç-
liği seven insanım. Elimden gel-
diği kadar onlara faydalı olmak
isterim. Ama gençlerin de büyük-
lerine karşı saygılı olması hem
nezaket, hem medenî duygu ica-
bidir. Bu ders; de mi benden öğ-
reneceksiniz? İnşallah öğrenirsi-

“Bazı özel sahnelerde halkı zehirleyen, sakat
ideolojiye yardımcı piyeslere daima karşıyım,,

Yersiz bir saldırı ve zarurî cevabı

niz. Bununla da sizin hesabınıza
yine ben iftihar ederim.

Benim durumum açıktır. Geçen
haftaki yazımda, Şehir Tiyatrosu-
sunda olsun, özel tiyatrolarda ol-
sun beğendiğim veya beğenmedi-
ğim piyeslerin isimlerini vermiş-
tim. Hesap üstüne tenkid yürüt-
mem. Kimseye yaranmak ihtiya-
cında da değilim. Sizin beğendi-
ğiniz piyeslerin yarını yoktur, bu-
nu da böylece bilin. Bu işler ba-
zı özel sahnelerde halkı zehirle-
yen piyeslerle yürüyemez. Bunun
daima karşısına çıkacağım. Sakat
ideolojiye yardımcı olan piyes-
ler - hele bu kadar beceriksizce
ve hiçbir sanat değeri de yoksa-
yarından ne bekleyebilir? Bu işi
azıtmakla ticaret yoluna sapılmış-
sa kabahat benim gibi düşünen-
lerin değildir. Eğer sizin ve siz-
ler gibi kendisini dev aynasında
görenlerin yolunda yürüseydim,
hiç şüphesiz, şu hiç hoşlanmadı-
ğım «üstad» hitabı ile siz de kar-
şımda tatlı dil dökerdiniz. Ama
Şehir Tiyatrosunu methetmişim!
Vay efendim! Şuna bir çatalım da
görsün! Yoo, o derece kolay iş
değil bu!

Size son tavsiyem: Nazik olun
ve öyle konuşun. İhtiyacınızı gl-
dermek için ne zaman arzu eder-
seniz evime de teşrif buyurun.
İstedğiniz bilgileri, bendeki yine
pek az sayıda bulduğum modern
piyesleri ve denemeleri gözden ge-
çirmekle az çok edinebilirsiniz.
Bu da sizin için faydalı olur sa-
nırım. Eskî kafalı hangimiz o za-
man anlaşılır. İsterseniz, bu mü-
nakaşaya yine devam edebiliriz.
Ama netice hep aynı olacaktır.